

Sygn. akt X Ga 455/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 10 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu X Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ryszard Trzebny

Sędziowie: SSO Renata Norkiewicz

del. SSR Przemysław Nowacki

Protokolant: st. sekr. sąd. Sylwia Wawrzyniak

po rozpoznaniu w dniu 10 października 2014 r., w P.

na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa Państwowej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej

przeciwko Hurtowni (...) spółce jawnej w Ż.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 21 maja 2014 r. sygn. akt V GC 305/14

1. oddala apelację,

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 60 zł z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze.

/-/ R. N. /-/ R. T. /-/ P. N.

Sygn. akt X Ga 455/14

UZASADNIENIE

Powód syndyk masy upadłości Przedsiębiorstwa Państwowej (...) sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej wystąpił z powództwem przeciwko pozwanemu Hurtowni (...) sp. j. w Ż. o zapłatę 354,33 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11.10.2013 r. do dnia zapłaty. W uzasadnieniu żądania pozwu wskazał, że pozwany na mocy opatrzonego klauzulą wykonalności postanowienia Sądu Rejonowego w Zielonej Górze sygn. akt V GNc 2983/12 z 24.04.2013 r. przyznającego od upadłego Przedsiębiorstwa Państwowej (...) sp. z o.o. na rzecz pozwanego koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu zabezpieczającym, wniósł do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu M. R. o egzekucję przyznanej kwoty. W wyniku wszczętego postępowania egzekucyjnego pod sygnaturą akt KM 789/13 w dniu 26.06.2013 r. pozwany otrzymał za pośrednictwem komornika na swój rachunek bankowy kwotę 354,33 zł. Na mocy postanowienia z dnia 19.08.2013 r. przedmiotowe postępowanie egzekucyjne zostało zawieszona, ze względu na ogłoszenie upadłości upadłego.

W stosunku do Przedsiębiorstwa Państwowej (...) sp. z o.o. ogłoszenie upadłości nastąpiło na mocy postanowienia z dnia 21.05.2013 r. Komornik Sądowy zdaniem powoda naruszył przepis art. 146 Prawa upadłościowego i naprawczego poprzez wyegzekwowanie od upadłego należności dochodzonej pozwem i przekazanie jej pozwanemu, jako wierzycielowi. W ocenie powoda przysługuje mu roszczenie o zwrot wyegzekwowanych kwot na rzecz wierzycieli, albowiem zaspokojenie roszczeń wierzycieli od dnia wydania postanowienia o ogłoszeniu upadłości odbywa się tylko i wyłącznie w ramach postępowania upadłościowego. Na poparcie swojego stanowiska powód przytoczył wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20.04.2010 r., I ACa 39/2010, zgodnie z którym uzasadnione jest twierdzenie o obowiązku zwrotu na rzecz strony powodowej wyegzekwowanej po ogłoszeniu upadłości należności jako świadczenia nienależnego. Powód wzywał pozwanego do polubownego zakończenia sporu. W odpowiedzi pozwany stwierdził, że niemożliwy jest zwrot wyegzekwowanej przez komornika kwoty, bowiem została ona zużyta w ten sposób, że nie nastąpiło już wzbogacenie. Zdaniem powoda z uwagi na wartość świadczenia oraz prowadzenie przez pozwanego działalności gospodarczej, nieprawdopodobnym jest, aby nastąpiło zużycie środków pieniężnych w taki sposób, aby nie prowadziło to do jego wzbogacenia.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu. Pozwany przyznał, że po uzyskaniu tytułu egzekucyjnego w postaci postanowienia Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 24.04.2013 r. w przedmiocie przyznania kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zabezpieczającym, zaopatrzonego następnie w klauzulę wykonalności, zwrócił się z wnioskiem egzekucyjnym do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu M. R.. Konsekwencją wszczętej egzekucji było przekazanie w dniu 26.06.2013 r. na rzecz wierzyciela kwoty 354,33 zł. Przedmiotowa należność została wpłacona na rachunek bankowy w okresie, kiedy pozwana nie posiadała jakichkolwiek informacji odnośnie wszczęcia postępowania upadłościowego wobec Przedsiębiorstwa Państwowej (...) sp. z o.o. Na moment przekazania wierzycielowi przysługujących mu należności nie istniały jakiegokolwiek okoliczności, które powodowałyby, że powinien on liczyć się z obowiązkiem ich zwrotu, a dochodzona w niniejszej sprawie kwota została przez stronę pozwaną zużyta. Dopiero postanowieniem z dnia 19.08.2013 r. pozwana została poinformowana o tym, że postępowanie egzekucyjne zostało zawieszona. Pozwany podkreślił, że pozostawał w dobrej wierze, gdyż otrzymana korzyść została przyznana w ramach toczącego się postępowania egzekucyjnego, które prowadzone było w związku z brakiem dobrowolnej zapłaty dłużnika na rzecz wierzyciela.

Wyrokiem z 21 maja 2014r., Sąd Rejonowy oddalił powództwo i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 77 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Wydanie wyroku poprzedzone zostało następującymi ustaleniami faktycznymi i rozważaniami prawnymi;

Pozwany na mocy opatrzonego klauzulą wykonalności postanowienia Sądu Rejonowego w Zielonej Górze sygnatura akt V GNc 2983/12 z dnia 24.04.2013 r. przyznającego od upadłego Przedsiębiorstwa Państwowej (...) sp. z o.o. na rzecz pozwanego koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu zabezpieczającym, wniósł do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu M. R. o egzekucję przyznanej kwoty. W wyniku wszczętego postępowania pod sygn. KM 789/13 w dniu 24.06.2013 r. komornik wyegzekwował kwotę 700 zł, z której wierzyciel otrzymał w dniu 26.06.2013r., 354,33 zł. Komornik zwrócił dłużnikowi omyłkowo naliczoną i pobraną w sprawie opłatę egzekucyjną. Bezsporne, nadto dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 24 kwietnia 2013 r. – k. 16; zawiadomienie o zajęciu wierzytelności przez Komornika Sądowego – k. 11; zawiadomienie o wyegzekwowaniu z dnia 16.09.2013 r. – k. 14; zawiadomienie Komornika z dnia 17.03.2013 r. – k. 18.

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z 21.05.2013 r. ogłoszono upadłość Przedsiębiorstwa Państwowej (...) sp. z o.o. W związku z upadłością dłużnika Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu M. R. zawiesiła postępowanie egzekucyjne. Bezsporne, nadto dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Jeleniej Górze z dnia 21 maja 2013 r. – k. 8; postanowienie o zawieszeniu postępowania z dnia 19.08.2013 r. – k. 13. Powód zwrócił się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu M. R. z informacją na temat wysokości wyegzekwowanych na rzecz wierzyciela kwot. Po uzyskaniu odpowiedzi wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 354,33 zł. W odpowiedzi pozwany stwierdził, że niemożliwy jest zwrot wyegzekwowanej przez komornika kwoty, bowiem została ona zużyta w

ten sposób, że nie nastąpiło już wzbogacenie. Dowód: zapytanie powoda skierowane do Komornika – k. 15; wezwanie do zapłaty – k. 17; odpowiedź na wezwanie do zapłaty – k. 10.

W tak ustalonym stanie faktycznym ,powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Powód wnosił o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kwoty 354,33 zł. Zdaniem strony powodowej wyegzekwowana po ogłoszeniu upadłości należność stanowi świadczenie nienależne. Zgodnie z treścią art. 410 § 2 k.c. świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia. Stosownie do § 1 wspomnianego artykułu przepisy art. 405 - 409 k.c. stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Według art. 409 k.c. obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu. W przedmiotowej sprawie pozwany zwrócił się do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu M. R. o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie wydanego przez Sąd Rejonowy w Zielonej Górze postanowienia z 24.04.2013 r. zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. O ogłoszeniu upadłości powoda, pozwany dowiedział się dopiero z postanowienia Komornika z 19.08.2013 r. o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego. Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem uzyskanie korzyści na podstawie nieprawomocnego wyroku stwarza powinność liczenia się z obowiązkiem zwrotu. Dopiero prawomocność orzeczenia usuwa tę powinność. Takie rozumienie art. 409 k.c. przedstawiane było w orzecznictwie Sądu Najwyższego (por. wyrok z dnia 23 czerwca 2005 r., II PK 288/04, OSNP 2006 nr 9-10, poz. 146) i nie było skutecznie zakwestionowane. Nie ma przy tym znaczenia, czy korzyść została uzyskana w drodze wszczęcia egzekucji nieprawomocnego lecz wykonalnego orzeczenia. Z istoty wykonalnego orzeczenia wynika obowiązek spełnienia świadczenia objętego tym orzeczeniem (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2008 r., I PK 247/07). W niniejszej sprawie podstawą otrzymania korzyści przez pozwanego było prawomocne postanowienie zaopatrzone w klauzulę wykonalności. Należy więc przyjąć, stosownie do przytoczonego wyżej orzecznictwa, że obiektywnie po stronie pozwanego nie istniała powinność liczenia się z obowiązkiem zwrotu uzyskanego świadczenia. Wobec tego nie ma podstaw do uznania, że kwota, jaką otrzymał pozwany stanowiła świadczenie nienależne. Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Rejonowy stwierdził, iż uwzględnienie powództwa stanowiłoby wręcz nadużycie prawa. Na marginesie nadmienił, iż pozwanemu, wbrew twierdzeniom strony powodowej, przysługiwało prawo dochodzenia należnych mu roszczeń na drodze indywidualnego postępowania. Postępowanie sądowe zostało wszczęte przed ogłoszeniem upadłości powoda, o której pozwany dowiedział się dopiero z postanowienia Komornika z 19.08.2013 r. o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego. Oczywiście jest więc, że pozwany, nie wiedząc o możliwości dochodzenia swoich roszczeń w ramach postępowania upadłościowego, dochodził zaspokojenia na drodze postępowania sądowego. Z tych też względów powództwo jako niezasadne podlegało oddaleniu. Rozstrzygnięcie o kosztach oparł na podstawie art. 98 k.p.c. oraz na § 2 ust 1 i § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. Nr 163 poz. 1349 ze zm.). Na koszty procesu złożyły się koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł) oraz koszty zastępstwa procesowego (60 zł). Sąd Rejonowy nie uwzględnił wniosku strony pozwanej o przyznanie jej kosztów zastępstwa prawnego w podwójnej wysokości albowiem nie widział ku temu podstaw. Nadto strona pozwana nie poparła swojego wniosku żadnymi argumentami.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając wyrok w całości, zarzucając mu- naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 405 kc, art. 410 § 2 kc, art. 409 kc i art. 6 kc w zw. art. 146 ust. 1 i 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, iż należność, którą po ogłoszeniu upadłości otrzymał pozwany nie stanowiła świadczenia nienależnego, ponieważ nie istniała po jego stronie obiektywna powinność zwrotu tego świadczenia jako, że wynikało ono z wykonalnego orzeczenia.

Mając na uwadze powyższe wniósł o- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości, zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed sądem I i II instancji wg norm

przepisanych,

względnie o- uchylenie zaskarżonego wyroku i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd I instancji.

W ocenie powoda rozstrzygnięcie sądu I instancji należy uznać za wadliwe. Całkowicie wadliwa jest konstatacja Sądu Rejonowego wyrażona na tle stosowania art. 405 kc w zw. z art. 410 § 2 kc w zw. z art. 146 ust. 1 i 2 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze [dalej określana jako puin], iż świadczenie wyegzekwowane po ogłoszeniu upadłości na podstawie prawomocnego i wykonalnego wyroku nie jest świadczeniem nienależnym. Wbrew twierdzeniom sądu I instancji w orzecznictwie i doktrynie utrwalony jest pogląd, iż regulacja z art. 146 ust. 1 i 2 puin oznacza, iż upadłemu przysługuje roszczenie o zwrot wyegzekwowanych kwot, po zawieszeniu z mocy prawa postępowania egzekucyjnego, przekazanych na rzecz wierzycieli w toku prowadzonych postępowań egzekucyjnych. W myśl cytowanego przepisu postępowanie egzekucyjne - zarówno sądowe, jak i administracyjne -wszczęte przeciwko upadłemu przed ogłoszeniem upadłości ulega zawieszeniu z mocy prawa z datą ogłoszenia upadłości. Skutki zawieszenia oceniać należy według art. 179 § 2 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., co prowadzi do wniosku, że w okresie zawieszenia organ egzekucyjny nie podejmuje żadnych czynności, a zatem także nie przekazuje wierzycielowi egzekwującemu uzyskanych wcześniej, a do czasu ogłoszenia upadłości, nierozdysponowanych kwot. W myśl art. 146 ust. 2 puin., kwoty te jako „niewydane” winny być przelane do masy upadłości. Konsekwentnie upadłemu przysługuje roszczenie o zwrot wyegzekwowanych kwot i rozdysponowanych przez organ egzekucyjny na rzecz wierzycieli, po zawieszeniu z mocy prawa na podstawie art. 146 ust. 1 puin postępowania egzekucyjnego, przeciwko wierzycielom, którzy kwoty te otrzymali, a należności których winny być zaspakajane w postępowaniu upadłościowym (art. 146 ust. 2 puin). W takim przypadku podstawę żądania skierowanego przeciwko wierzycielom stanowi przepis art. 405 k.c. (por. z uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2004 r. II CK 364/2003, w której sądy zasądziły od pozwanego banku - wierzyciela powoda - przelaną mu przez komornika należność już po ogłoszeniu upadłości dłużnika, właśnie na podstawie art. 405 k.c., por. również wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 kwietnia 2010 r. I ACa 39/2010 LexPolonica nr 2348131). Odnosząc się do argumentacji strony przeciwnej wyrażonej w odpowiedzi na pozew, mimo braku jej szczegółowej analizy w uzasadnieniu wyroku sądu I instancji, powód wskazał, iż w okolicznościach niniejszej sprawy brak było podstaw również do zastosowania regulacji z art. 409 kc. Pozwany powołując się na fakt zużycia uzyskanej korzyści w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, okoliczność tą zgodnie z regułą ciężaru dowodu wynikającą z art. 6 kc winien udowodnić. W niniejszym postępowaniu pozwany obowiązkowi temu nie sprostał, w odpowiedzi na pozew nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych na poparcie swoich twierdzeń dotyczących zużycia bezpodstawnie uzyskanej korzyści. W orzecznictwie utrwalony jest natomiast pogląd, iż ciężar dowodu zużycia lub utraty korzyści obciąża bezpodstawnie wzbogaconego. Sąd Rejonowy odwołując się w treści pisemnego uzasadnienia do orzeczeń Sądów Najwyższych pomylił obowiązek udowodnienia przez dochodzącego roszczeń z tytułu nienależnego świadczenia świadomości liczenia się przez bezpodstawnie wzbogaconego ze zwrotem tej korzyści z obowiązkiem udowodnienia przez bezpodstawnie wzbogaconego okoliczności zużycia bezpodstawnie uzyskanej korzyści. W konsekwencji Sąd Rejonowy wadliwie przyjął, iż to powód miał udowodnić fakt braku zużycia bezpodstawnie zużytej korzyści, podczas gdy obowiązek dowodzenia okoliczności przeciwnej spoczywał na stronie pozwanej, powołującej się na ten fakt w toku niniejszego postępowania. Kwestia braku świadomości pozwanego liczenia się z obowiązkiem zwrotu korzyści była obojętna dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem przesłanką wygaśnięcia roszczenia z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia jest jej zużycie lub utracenie (nie zaś sam brak wiedzy o konieczności zwrotu korzyści przez bezpodstawnie wzbogaconego). Powód wskazał, iż zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem sądów powszechnych i Sądu Najwyższego zużycie w rozumieniu art. 409 kc nie może polegać na wydatkowaniu środków pieniężnych w sposób powodujący przysporzenie majątkowe (polegające na powiększaniu aktywów bezpodstawnie wzbogaconego lub zmniejszeniu jego pasywów). W szczególności w odniesieniu do przedsiębiorcy zużycie korzyści skutkujące zmniejszeniem jego zobowiązań wobec innych osób nie może być kwalifikowane w płaszczyźnie art. 409 kc (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 25 kwietnia 2013 r. I ACa 106/2013, por. też wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 maja 2013 r. I ACa 1487/2012). Wydatkowanie zatem przez pozwanego będącego przedsiębiorcą dochodzonej pozew kwoty na spłatę jego zobowiązań w ramach prowadzonej działalności, nie może zatem stanowić zużycia w rozumieniu art. 409 kc, tym bardziej, że pozwany nawet tej okoliczności w toku niniejszego postępowania nie udowodnił.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie i o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze. Podkreślił, że otrzymaną od komornika kwotę zużył, przekazując ją pełnomocnikowi, któremu kwota ta należała się z racji reprezentowania go w postępowaniu egzekucyjnym, bowiem stanowiła koszty zastępstwa procesowego w tym postępowaniu. Tym samym po jego stronie nie nastąpiło wzbogacenie jak też nie spowodowało oszczędności w jego majątku gdyż w sytuacji gdyby komornik nie wyegzekwował tych kosztów zastępstwa prawnego, to pozwana nie przekazałaby ich na rzecz pełnomocnika. Podkreślił, że podmiotem wyłącznie odpowiedzialnym za przekazanie należności na rzecz pozwanej był komornik sądowy, który pomimo ciężących na nim obowiązków z zakresu prawa upadłościowego nie zastosował się do nich.

Sąd Okręgowy zważył co następuje;

Apelacja ostatecznie okazała się niezasadna.

W niniejszej sprawie istotne są następujące fakty;

Postanowieniem z 20 kwietnia 2013r., Sąd Rejonowy w Zielonej Górze w sprawie VGNC 2983/12 z powództwa Hurtowni (...) spółki jawnej w Ż. przeciwko Przedsiębiorstwo Państwowej (...) w Z. o zapłatę kwoty 11.026,58zł, w przedmiocie wniosku o zwrot kosztów postępowania zabezpieczającego zasądził od pozwanego na rzecz powoda koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu zabezpieczającym w kwocie 600zł. Postanowieniu temu Sąd Rejonowy w Zielonej Górze nadał klauzulę wykonalności w dniu 22 maja 2013r.

W dniu 21 maja 2013r., Sąd Rejonowy w Jeleniej Górze postanowieniem z 21 maja 2013r., ogłosił upadłość Przedsiębiorstwa Państwowej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. obejmującej likwidację majątku.

W dniu 5 czerwca 2013r., Hurtownia (...) spółka jawna w Ż. wniosła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu M. R. o wszczęcie egzekucji kwoty 600zł z w/w tytułu wykonawczego z 20 kwietnia 2013r. Komornik Sądowy przyjął powyższy wniosek i w dniu 18 czerwca 2013r., dokonała zajęcia wierzytelności należnej Przedsiębiorstwu Państwowej (...) spółki z o.o w Z. od jej dłużnika M.K.S. (...) w Z. celem wyegzekwowania łącznie kwoty 750zł na rzecz Hurtowni (...) spółki jawnej w Ż.. Pismem z 16 września 2013r., w/w komornik zawiadomił pełnomocnika powoda, że w dniu 24 czerwca 2013r., wyegzekwował kwotę 700zł ,z której Hurtownia (...) spółka jawna w Ż. otrzymała 354,33zł . Postanowieniem z 19 sierpnia 2013r., Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgorzelcu M. R. w sprawie Km 789/13 na podstawie art. 146 prawa upadłościowego i naprawczego zawiesiła postępowanie egzekucyjne.

W tak ustalonym stanie faktycznym pozostaje do rozważenia czy pozwana w niniejszym procesie uzyskała w rozumieniu art. 405 kc korzyść majątkową bez podstawy prawnej, a jeżeli tak to czy powinna liczyć się z koniecznością jej zwrotu na rzecz powoda. Powód nie kwestionuje dysponowania przez pozwaną tytułem wykonawczym-prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z 20 kwietnia 2013r., opatrzonym przez ten sąd klauzulą wykonalności w dniu 22 maja 2013r., a więc w jeden dzień po ogłoszeniu jego upadłości . Nie kwestionuje zatem , że był dłużnikiem pozwanej co do zasądzonych kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu zabezpieczającym w wysokości 600zł. Natomiast zasadność swojego roszczenia buduje na przepisie art. 146 §1 i §2 „puin”, zgodnie z którym postępowanie egzekucyjne dotyczące wierzytelności podlegającej zgłoszeniu do masy upadłości, wszczęte przed ogłoszeniem upadłości, ulega zawieszeniu z mocy prawa z dniem ogłoszenia upadłości. Postępowanie to umarza się z mocy prawa po uprawomocnieniu się postanowienia o ogłoszeniu upadłości. Innymi słowy powód w niniejszym procesie nie kwestionuje obowiązku zapłaty na rzecz pozwanego kosztów postępowania egzekucyjnego, a jedynie podkreśla, że wobec ogłoszenia jego upadłości likwidacyjnej postanowieniem z 21 maja 2013r., zaspokojenie tej wierzytelności nie powinno nastąpić w drodze egzekucji komorniczej lecz wyłącznie w drodze zgłoszenia przez pozwanego powyższej wierzytelności do masy upadłości i po jej uznaniu i wciągnięciu na listę wierzytelności zaspokojeniu w ramach podziału masy, co jest zgodne z zasadą równego traktowania wszystkich wierzycieli masy upadłości. Jakkolwiek co do zasady powyższa argumentacja jest trafna, to w stanie faktycznym niniejszej sprawy roszczenie powoda oparte na przepisach art. 405kc i art. 410 kc nie zasługiwało na uwzględnienie.

Niewątpliwym pozostaje, że pozwany dysponował tytułem egzekucyjnym- postanowieniem Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z 20 kwietnia 2013r., zasądającym na jego rzecz od powoda Państwowej (...) spółki z o.o w Z. tytułem egzekucyjnym i to opatrzonym przez ten sąd klauzulą wykonalności w jeden dzień po ogłoszeniu upadłości w/w spółki. Powód w niniejszym procesie – syndyk masy upadłości nie przedstawił żadnego dowodu na okoliczność czy i w jakiej dacie zawiadomił pozwanego[wierzyciela] o ogłoszeniu upadłości spółki. W świetle powyższego nie można odmówić racji pozwanemu, iż w dacie składania wniosku do komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie wiedział o ogłoszeniu upadłości swojego dłużnika. Podobnie należy ocenić działanie Sądu Rejonowego w Zielonej Górze, nadające postanowieniu z 20 kwietnia 2013r., klauzulę wykonalności w dniu 22 maja 2013r.

Reasumując koncepcja powoda w niniejszej sprawie i podnoszona w apelacji o naruszeniu art. 405 kc nie znajduje podstaw. Należy bowiem uwypuklić , co umknęło sądowi pierwszej instancji, co miałyby być przedmiotem bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego względem powoda. Otóż tym przedmiotem są koszty postępowania egzekucyjnego[koszty zastępstwa prawnego w postępowaniu zabezpieczającym] w wysokości 600zł. Należy zatem rozważyć czy pozwany uzyskał korzyść majątkową w rozumieniu art. 405 kc, a więc czy nastąpiło jego wzbogacenie kosztem zubożenia powoda. Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym sprawę w pełni aprobejuje wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 26.07.2006r., IACa 268/06, zgodnie z którym świadczeniem nienależnym w rozumieniu art. 410 § 2 k.c. mogły być wyłącznie kwoty świadczone na rzecz pozwanego i wzbogacające go. W tym zakresie nie mieszczą się koszty postępowania egzekucyjnego. Choć doszło do zubożenia powoda, to pozwany korzyści tej nie uzyskał - art. 405 k.c. Już tylko z tego powodztwo podlegało oddaleniu. Poza tym rozważając zasadność roszczenia powoda w kontekście nienależnego świadczenia, bo spełnionego po ogłoszeniu jego upadłości, to w przedstawionym wyżej stanie faktycznym sprawy spełniły się przesłanki określone przepisem art. 411 pkt kc. Pozwany uzyskał tytuł egzekucyjny 20 kwietnia 2013r. Tytułowi temu Sąd Rejonowy w Zielonej Górze nadał klauzulę wykonalności jeden dzień po ogłoszeniu upadłości. Syndyk masy upadłości powoda nie przedstawił dowodu na okoliczność kiedy zawiadomił pozwanego o ogłoszeniu upadłości. Komornik sądowy przyjął wniosek o wszczęcie egzekucji i wyegzekwował należność przekazując pozwanemu w dniu 24 czerwca 2013r., kwotę 354,33zł.

Mając powyższe na uwadze apelację jako niezasadną na podstawie art. 385 kpc oddalono o kosztach zastępstwa procesowego za postępowanie odwoławcze orzekając na podstawie art. 98§1 i §3 kpc w zw. z §2.1, §6 pkt 1 i §12 ust.1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r., „ w sprawie opłat za czynności radców prawnych...”[Dz.U.nr 163 poz.1349 z póź.zm.]

R. N. R. T. P. N.